

ارزیابی درونی گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

خسرو حضرتی تپه* (Ph.D)، افشین برازش (M.Sc)، حبیب محمدزاده (Ph.D)، شهلا خشاوه (B.Sc)
دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، دانشکده پزشکی، گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی

چکیده

سابقه و هدف: در راستای ارزیابی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی، با استفاده از الگوی اعتبار بخشی (Accreditation model)، گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه مورد ارزیابی درونی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه در سال ۱۳۸۶ در گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه انجام شد. این گروه با داشتن ۴ نفر هیات علمی، ۳ بخش آموزشی و ۴ آزمایشگاه و با قدمت ۲۷ سال، در آموزش دانشجویان گروه پزشکی فعال است. نه حوزه گروه مورد ارزیابی قرار گرفت. این حوزه‌ها عبارت بودند از: مدیریت گروه، اعضاء هیئت علمی، حوزه آموزشی، نیروی انسانی، تجهیزات و فضاهای آموزشی و پژوهشی و وضعیت دانشجویان. پرسش‌نامه‌ها و نشانگرها مناسب توسط اعضاء هیات علمی گروه تهیه گردید. بر اساس امتیازات به دست آمده، وضعیت هر حوزه در سه سطح مطلوب (نمره حاصله ۷۵٪ به بالا از کل)، نسبتاً مطلوب (نمره بین ۲۵٪ تا ۷۵٪ کل) و نامطلوب (نمره پایین‌تر از ۲۵٪ کل) تقسیم بندی شد. و وضعیت کل گروه نیز مشخص شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که گروه در حوزه مدیر گروه، اعضاء هیات علمی، حوزه آموزشی و وضعیت دانشجویان در "سطح مطلوب" و در حوزه نیروی انسانی، تجهیزات و فضاهای آموزشی - پژوهشی در وضعیت "نسبتاً مطلوب" قرار گرفت. در مجموع، گروه سطح "نسبتاً مطلوب" (نمره ۱۰۳ از ۱۴۰) را کسب کرد.

نتیجه‌گیری: یافته‌های این تحقیق نشان داد که گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در وضعیت "نسبتاً مطلوب" به سر می‌برد. هر چند در بر آورد کلی، گروه در وضعیت قابل قبولی است، ولی برای ارتقای کیفیت آموزشی، به اصلاح نقاط ضعف خود در همه حوزه‌ها نیاز دارد.

واژه‌های کلیدی: ارزیابی درونی، ارتقاء کیفیت، گروه انگل و قارچ‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

مقدمه

دانشگاهی را مورد بررسی قرار داده و درجه حصول اهداف آموزشی را تحلیل می‌کند. ارزش‌یابی آموزشی شامل پنج رویکرد اساسی است: ارزیابی درونی - ارزیابی برونی - تحلیل آماری - نظرسنجی - سنجش توان، نگرش و دانش فارغ‌التحصیلان [۱]. الگوی اعتباربخشی (Accreditation) رایج‌ترین الگوی مورد استفاده در ارزیابی آموزش عالی و سنجش کیفیت آموزشی بوده [۴] و متشکل از دو رویکرد

یکی از محورهای فعالیت نظام‌های دانشگاهی، بالا بردن کیفیت آموزشی و پژوهشی می‌باشد که در دو دهه اخیر، در اغلب کشورهای جهان مورد توجه قرار گرفته است [۲، ۱]. برای بهبود این فعالیت‌ها و ارتقای مستمر کیفیت آموزش عالی، استفاده از ارزش‌یابی آموزشی، امری بدیهی است [۳]. در حقیقت ارزیابی آموزشی، اقدامات صورت گرفته در نظام

کیفیت آموزش و پژوهش، و به پیشنهاد مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، به‌عنوان طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی ارومیه در سال ۱۳۸۶ به انجام رسید.

مواد و روش‌ها

معرفی گروه. گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی دانشکده پزشکی ارومیه در ابتدای تاسیس دانشکده (سال ۱۳۵۶)، به‌صورت یک بخش آموزشی زیر نظر گروه میکروبی‌شناسی قرار داشت که از سال ۱۳۸۰ به‌صورت گروهی مستقل تاکنون فعالیت می‌کند. این گروه دارای سه بخش آموزشی (انگل‌شناسی، قارچ‌شناسی، حشره‌شناسی) و چهار آزمایشگاه (دو آزمایشگاه تحقیقاتی و دو آزمایشگاه آموزشی) بوده و دارای چهار نفر عضو هیئت علمی، یک نفر کارشناس ارشد و یک نفر تکنسین آزمایشگاه می‌باشد. در حال حاضر این گروه علاوه بر آموزش سالیانه هشتاد نفر دانشجوی پزشکی، چهار نفر دانشجوی کارشناسی ارشد انگل‌شناسی (از ابتدای سال تحصیلی ۸۸-۸۷)، و دانشجویان رشته‌های مختلف بهداشت، پرستاری و مامایی و پیرایزشکی، هم‌چنین در زمینه پژوهش، اجرای طرح‌های تحقیقاتی بنیادی و کاربردی و نیز راهنمایی پایان‌نامه‌های دانشجویی را هم بر عهده دارد.

معرفی ارزش‌یابی درونی به اعضای گروه. در این مطالعه، از الگوی اعتباربخشی (Accreditation model) استفاده شده است. در طی جلسات هفتگی، توضیحات لازم از لحاظ عوامل ارزیابی و موارد (ساختار، اهداف، عمل‌کردها، رسالت، لزوم انجام آن، نحوه تقسیم کار، پیگیری و لزوم ارزیابی مستمر و دقیق) برای اعضای گروه داده شد. در جلسات اولیه از گزارشی از راهنمای ارزش‌یابی درونی که توسط دبیرخانه شورای نظارت بر ارزش‌یابی و گسترش دانشگاه‌ها منتشر شده و نیز نقطه‌نظرات افرادی که کارگاه ارزش‌یابی درونی را گذرانده بودند، استفاده شد.

عوامل مورد ارزیابی. این عوامل در هفت رسته (مدیر گروه، اعضای هیئت علمی، حوزه آموزشی، نیروی انسانی،

ارزیابی درونی و ارزیابی برونی می‌باشد [۵، ۶]. این دو روی‌کرد کاربردگرا هستند بدین معنی که بر اساس افراد ذینفع و ذیربط مورد قضاوت قرار می‌گیرند. ارزیابی درونی در واقع به‌عنوان یک پیش‌نیاز و مقدمه‌ای برای اجرای ارزیابی بیرونی می‌باشد. در این نوع ارزیابی، نظر اعضای هیئت علمی نسبت به ارتقای کیفیت جلب شده و همکاری آنان در این امر میسر می‌گردد [۷]. بر این اساس، افراد گروه مورد ارزیابی، وضعیت فعلی خود را به تصویر کشیده و با جمع‌بندی اطلاعات و تحلیل آن، به مشکلات و نواقص و کمبودهای خود پی می‌برند [۸] و در مقایسه با وضعیت مطلوب فرضی، به قابلیت‌ها و نقاط ضعف و قوت خود واقف می‌گردند [۹، ۱۰]. در آمریکا و برخی از کشورهای اروپایی این امر سابقه‌ای چندین ساله دارد [۱۱]. بر پایه ارزیابی درونی دانشگاه‌ها، قدم دوم ارزش‌یابی آموزشی (ارزیابی بیرونی) و متعاقب آن اعتبارگذاری و رتبه‌بندی آن‌ها صورت می‌گیرد [۱]. به این ترتیب که بر اساس امتیاز کسب شده از ارزیابی درونی گروه مربوطه، بازدید و ارزیابی بیرونی توسط افرادی خارج از آن مجموعه به‌عمل آمده [۱۲، ۱۳] و در صورت تایید، نهایتاً رتبه و اعتبار آن در مقایسه با سایر دانشگاه‌ها گزارش می‌شود. که این خود مبنای رقابتی برای موسسات غیر دولتی از لحاظ استعداد در جذب دانشجو خواهد بود [۱]. "گزارش گورمن" نام نشریه‌ای است که به‌طور مرتب نتایج حاصل از ارزیابی برخی از دانشگاه‌های بین‌المللی را منتشر می‌کند [۱۱، ۱۴، ۱۵].

در ایران نیز طی سال‌های اخیر، ارزیابی و اعتباربخشی دانشگاه‌های علوم پزشکی، در راستای طرح مصوب و مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی آغاز شده و بر اساس ارزیابی درونی هدف محور گروه‌های آموزشی دانشگاه‌ها و سپس ارزیابی بیرونی صورت می‌گیرد [۱۶] که حاکی از رسیدن به نتیجه مثبت در شرایط فرهنگی کشورمان نیز می‌باشد [۷]. لذا پژوهش حاضر با استناد به نتایج موثر مطالعات قبلی در برخی از گروه‌های مختلف آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشورمان و در جهت آگاهی از وضعیت فعلی و نقاط قوت و ضعف خود و بالا بردن سطح

هیئت علمی "نامطلوب و در" مرتبه دانشگاهی "و" میانگین سابقه آموزش دانشگاهی "نسبتاً مطلوب، ولی در سایر نشانگرها مطلوب و با کسب نمره ۲۴ از کل نمره ۲۸، در وضعیت مطلوب قرار می‌گیرد.

در زمینه ارزیابی حوزه آموزشی، نتایج مشخص کرد که به جز "میزان اجرای کنفرانس‌های آموزشی" که گروه امتیاز نامطلوب را از آن خود کرد، در تمامی نشانگرهای دیگر، امتیاز مطلوب و کلاً نمره ۱۰ از ۱۲ را کسب نموده و در وضعیت مطلوب قرار گرفتند (جدول ۳).

ارزیابی نیروی انسانی و خدمات پشتیبانی با کسب ۳ از حداکثر ۱۰ امتیاز، در وضعیت نسبتاً مطلوب نشان می‌دهد (جدول ۴).

در تجزیه و تحلیل ملاک‌های تعیین شده برای تجهیزات آموزشی، پژوهشی و تشخیصی، امتیاز به‌دست آمده ۲۶ از حداکثر ۴۸ می‌باشد که در طبقه نسبتاً مطلوب جای می‌گیرد. ملاک‌های نامطلوب، مربوط به دستگاه الایزا ریدر، ست وسترن بلات، PCR و میکروسکوپ استاد و دانشجو می‌باشد (جدول ۵).

خدمات و پشتیبانی، تجهیزات آموزشی - پژوهشی، فضاهای آموزشی پژوهشی و وضعیت دانشجویان) تنظیم گردید و برای هر یک از موارد ارزش‌یابی، علاوه بر شناخت عوامل موثر، تعریفی با تدوین نشانگر در سه طیف: مطلوب، نسبتاً مطلوب، نامطلوب با نمره‌های ۲ و ۱ و ۰ به‌عنوان استاندارد ارائه شد. در این راستا، جهت تعیین نمره مجبور به استفاده از پرسش‌نامه و چک‌لیست‌های مختلف شدیم که بر اساس امتیازات به‌دست آمده در سه طیف ۷۵٪ به بالا (مطلوب)، بین ۲۵٪ تا ۷۵٪ (نسبتاً مطلوب) و ۲۵٪ به پایین (نامطلوب) از حداکثر نمره قرار گرفت و نمره نهایی مشخص شد.

نتایج

نتایج ارزیابی مدیریت گروه در جدول شماره ۱ آمده است به استثنای نشانگرهای "تشکیل جلسات گروه" و "برگزاری جلسات ژورنال کلاب" در گروه، در بقیه موارد امتیاز مطلوب کسب شده و با کسب نمره ۳۴ از حداکثر نمره ۳۶، در وضعیت مطلوب به سر می‌برد.

در جدول شماره ۲، نتایج ارزیابی اعضاء هیئت علمی حاکی از آن است که وضعیت گروه از نظر "تعداد اعضاء

جدول ۱. ارزیابی مدیر گروه انگل شناسی و قارچ شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

| ردیف | نشانگر | امتیاز مکتسبه | حداکثر امتیاز | وضعیت |
|------|---|---------------|---------------|--------------|
| ۱ | مرتبه علمی - سابقه مدیریت | ۴ | ۴ | مطلوب |
| ۲ | تهیه برنامه آموزشی نیمسال تحصیلی - تهیه جدول دروس - انجام کلیه مکاتبات رسمی گروه | ۶ | ۶ | مطلوب |
| ۳ | انتخاب توسط رای اعضاء - رضایت مندی اعضاء - میزان اطلاع از وظایف خود | ۶ | ۶ | مطلوب |
| ۴ | تهیه طرح‌های پژوهشی و آموزشی - انجام پایان‌نامه‌های دانشجویی | ۴ | ۴ | مطلوب |
| ۵ | ارزیابی از برنامه‌های اعضاء گروه و فعالیتهای هیئت علمی - نظارت بر کلیه فعالیتهای آموزشی و پژوهشی گروه | ۶ | ۶ | مطلوب |
| ۶ | بررسی نیازهای مالی گروه - برقراری ارتباطات گروه با خارج از گروه - برانگیختن اعضاء برای مشارکت در فعالیتهای علمی | ۶ | ۶ | مطلوب |
| ۷ | برگزاری جلسات ژورنال گلاب در گروه - تشکیل و اداره جلسات گروه | ۲ | ۴ | نسبتاً مطلوب |
| | جمع | ۳۴ | ۳۶ | مطلوب |

جدول ۲. ارزیابی اعضای هیئت علمی گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

| ردیف | نشانگر | امتیاز مکتسبه | حداکثر امتیاز | وضعیت |
|------|---|---------------|---------------|--------------|
| ۱ | میانگین سنی | ۲ | ۲ | مطلوب |
| ۲ | مرتب‌بندی دانشگاهی و سابقه آموزشی | ۲ | ۴ | نسبتاً مطلوب |
| ۳ | شرکت در کنگره‌ها و تعداد مقالات چاپ شده | ۴ | ۴ | مطلوب |
| ۴ | اجرای طرح‌های تحقیقاتی، مشاوره و راهنمایی پایان‌نامه‌های دانشجویی | ۴ | ۴ | مطلوب |
| ۵ | تعداد اعضا | ۰ | ۲ | نا مطلوب |
| ۶ | میانگین نمره نظرخواهی از دانشجویان | ۲ | ۲ | مطلوب |
| ۷ | واحدهای آموزشی و ساعات حضور در گروه | ۴ | ۴ | مطلوب |
| ۸ | وضعیت استخدامی تمام وقت بودن - استفاده از نوآوری‌های آموزشی | ۶ | ۶ | مطلوب |
| | جمع | ۲۴ | ۲۸ | مطلوب |

جدول ۳. ارزیابی حوزه آموزشی گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

| ردیف | نشانگر | امتیاز مکتسبه | حداکثر امتیاز | وضعیت |
|------|--|---------------|---------------|----------|
| ۱ | وجود برنامه مدون و مکتوب | ۲ | ۲ | مطلوب |
| ۲ | مشارکت اعضا در تدوین برنامه درسی | ۲ | ۲ | مطلوب |
| ۳ | رعایت تناسب محتوای برنامه با اهداف آموزشی | ۲ | ۲ | مطلوب |
| ۴ | میزان آگاهی دانشجویان از برنامه‌های آموزشی | ۲ | ۲ | مطلوب |
| ۵ | استفاده از روش‌های تدریس مدرن | ۲ | ۲ | مطلوب |
| ۶ | اجرای کنفرانس‌های آموزشی | ۰ | ۲ | نا مطلوب |
| | جمع | ۱۰ | ۱۲ | مطلوب |

جدول ۴. ارزیابی نیروی انسانی و خدمات پشتیبانی گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

| ردیف | نشانگر | امتیاز مکتسبه | حداکثر امتیاز | وضعیت |
|------|--------------|---------------|---------------|--------------|
| ۱ | کارشناس ارشد | ۱ | ۲ | نسبتاً مطلوب |
| ۲ | کارشناس | ۰ | ۲ | نامطلوب |
| ۳ | کاردان | ۱ | ۲ | نسبتاً مطلوب |
| ۴ | منشی | ۰ | ۲ | نامطلوب |
| ۵ | مستخدم | ۱ | ۲ | نسبتاً مطلوب |
| | جمع | ۳ | ۱۰ | نسبتاً مطلوب |

جدول ۵. ارزیابی تجهیزات آموزشی و پژوهشی گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

| ردیف | نشانگر | امتیاز مکتسبه | حداکثر امتیاز | وضعیت |
|------|--|---------------|---------------|--------------|
| ۱ | ویدئو کامرا، تلویزیون، هود لامینار، انکوباتور CO ₂ ، ترازوی دیجیتال | ۵ | ۱۰ | نسبتاً مطلوب |
| ۲ | سایت‌ریفیوژ، لامهای آموزشی، امکانات دسترسی به اینترنت | ۳ | ۶ | نسبتاً مطلوب |
| ۳ | دستگاه اسلاید، میکروسکوپی‌های دو چشمی و اینورت | ۸ | ۸ | مطلوب |
| ۴ | کامپیوتر، انکوباتور، اتوکلاو، فور، اسلایدهای آموزشی | ۱۰ | ۱۰ | مطلوب |
| ۵ | میکروسکوپ مونیتوردار، اورهد، امکانات استفاده از مرکز تحقیقات علوم پایه | ۰ | ۶ | نا مطلوب |
| ۶ | الایزا ریدر، ست وسترن بلات، ترمال سایکلر، میکروسکوپ استاد و دانشجو | ۰ | ۸ | نا مطلوب |
| | جمع | ۲۶ | ۴۸ | نسبتاً مطلوب |

جدول ۶. ارزیابی فضاهای آموزشی و پژوهشی گروه انگل شناسی و قارچ شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

| ردیف | نشانگر | امتیاز مکتسبه | حداکثر امتیاز | وضعیت |
|------|----------------------------|---------------|---------------|--------------|
| ۱ | امکانات سرمایشی | ۱ | ۲ | نسبتاً مطلوب |
| ۲ | امکانات گرمایشی | ۰ | ۲ | نا مطلوب |
| ۳ | حجم فضاهای آموزشی و پژوهشی | ۲ | ۲ | مطلوب |
| | جمع | ۳ | ۶ | نسبتاً مطلوب |

جدول ۷. ارزیابی وضعیت دانشجویان گروه انگل شناسی و قارچ شناسی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

| ردیف | نشانگر | امتیاز مکتسبه | حداکثر امتیاز | وضعیت |
|------|---|---------------|---------------|--------------|
| ۱ | جنسیت | ۱ | ۲ | نسبتاً مطلوب |
| ۲ | بررسی جغرافیایی دانشجویان | ۲ | ۲ | مطلوب |
| ۳ | تعداد دانشجویان پزشکی | ۱ | ۲ | نسبتاً مطلوب |
| ۴ | پیشرفت تحصیلی بر حسب امتیازات علوم پایه | ۲ | ۲ | مطلوب |
| | جمع | ۶ | ۸ | مطلوب |

نشانگرهای مختلفی چون مدیر گروه، اعضای هیئت علمی، حوزه آموزشی، تجهیزات، در ۷۴ ملاک انجام گردید.

نتایج حاصله از پژوهش نشان می‌دهد که گروه با کسب امتیاز ۱۰۶ از حداکثر امتیاز ۱۴۸، در وضعیت نسبتاً مطلوب از طبقه‌بندی قرار می‌گیرد. هر چند که در عواملی چون مدیریت گروه، اعضای هیئت علمی، حوزه آموزشی و وضعیت دانشجویان، در سطح مطلوب می‌باشد ولی در نشانگرهای نیروی انسانی و خدمات پشتیبانی، تجهیزات و فضاهای آموزشی و پژوهشی، وضعیت آن مطلوب نبوده و در حد نسبتاً مطلوب طبقه‌بندی شده است.

در مورد ارزیابی مدیریت گروه، با تشکیل جلسات شورای گروه به صورت منظم ماهیانه و یا حداقل هر سه ماه یک بار و نیز برگزاری جلسات ژورنال کلاب ماهانه، می‌توان مشکلات این ملاک را مرتفع کرد. در مطالعه مشابهی در ارزیابی درونی گروه پرستاری داخلی جراحی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، مشخص و محدود کردن مدت مسئولیت، صاحب‌نظر کردن مدیر گروه، توانمند بودن و رهبری خوب مدیر، به عنوان راهکارهای برطرف نمودن مشکلات این مورد ارزیابی نام برده شده است [۲۰]. هم‌چنین در مطالعه دیگری

جدول ۶ نتایج ارزیابی فضاهای آموزشی-پژوهشی را نشان می‌دهد. که ملاک نامطلوب، امکانات گرمایشی بوده و وضعیت کلی آن نسبتاً مطلوب گزارش شده است. در مورد ارزیابی وضعیت دانشجویان، با کسب ۶ از حداکثر ۸ نمره، گروه وضعیت خود را در شرایط مطلوب اعلام نموده است (جدول ۷).

بحث و نتیجه‌گیری

ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی پزشکی که زیرمجموعه‌ای از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد، نقش بسیار مهمی در ارتقاء کیفیت آموزشی ایفاء می‌کند [۱۸، ۱۷]. چرا که این سازمان خدمات وسیع بهداشتی و درمانی را برعهده داشته و بایستی نیروی انسانی کارآمد و با کیفیت مطلوب را برای ارائه هر چه بهتر مراقبت‌های بهداشتی و درمانی تربیت نماید [۱۹]. از طرفی ارزیابی درونی به عنوان یک پیش‌نیاز و مقدمه‌ای برای اجرای ارزیابی بیرونی بوده و متعاقب آن، در برخی از نظام‌ها، اعتبارگذاری و رتبه‌بندی گروه آموزشی صورت می‌گیرد [۱]. در همین راستا، ارزیابی مذکور در گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی ارومیه، در مورد

از ۵۴ امتیاز، در وضعیت نسبتاً مطلوب به سر می‌برد. ارتقای سطح کیفی این موارد مستلزم تهیه و خرید وسایل کمک آموزشی و نیز تجهیزات مدرن‌تر بوده و رفع مشکل فضاهای آموزشی از نظر سرمایش و گرمایش به‌صورت استفاده از کولرهای آبی یا گازی، رادیاتور، چیلر و فن تنظیم شده، دور از دسترس نخواهد بود. این مطالعه در این مورد با مطالعات مشابه خود تقریباً یکسان نبوده و طبقه‌بندی موارد نام‌برده "خوب" گزارش شده است [۲۳، ۱۲].

بررسی نتایج حاصله از رتبه‌بندی دانشگاه‌های علوم پزشکی در امتحان علوم پایه در موضوع انگل‌شناسی، حاکی از آن است که این گروه توانسته است علی‌رغم مشکلات و وضعیت موجود، در طی پنج سال اخیر بیش از دو بار "رتبه بسیار خوب" را از آن خود نماید که نشان از پیشرفت تحصیلی و روبه رشد گروه می‌باشد. ولی در نشانگر "تعداد دانشجویان"، که البته جزو سیاست‌های وزارت بهداشت می‌باشد، انتظار می‌رود تعداد پذیرفته‌شدگان در رشته پزشکی در این دانشگاه، به بالاتر از ۷۰ نفر در هر سال ارتقاء یابد.

به‌طور کلی چنین نتیجه‌گیری می‌شود که نقش ارزیابی درونی در اصلاح و پیش‌برد اهداف یک گروه آموزشی، غیر قابل انکار بوده و بایستی به‌عنوان یک ابزار موثر و کارآمد برای بهبود کیفیت آموزشی قلمداد گردد و جهت تعیین نقاط قوت و ضعف گروه به‌صورت مستمر انجام شود و البته از طرفی اجرای ارزش‌یابی به تنهایی نمی‌تواند تغییرات ارزش‌مندی در نظام آموزشی ایجاد نماید. لذا انتظار می‌رود برنامه‌ریزی‌های نظام آموزشی بر اساس پیشنهادات حاصل از این ارزش‌یابی‌ها پایه‌ریزی شود و دست‌اندرکاران آموزش، خود را ملزم به اجرای این پیشنهادات کرده تا شاهد ارتقای هر چه بیش‌تر کیفیت نظام آموزشی باشیم.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه در تصویب و همکاری در اجرای این طرح و نیز از آقایان دکتر مجتبی کریمی‌پور و دکتر آرام فیضی که در امور

عمده‌ترین مشکل مدیر گروه، تخصصی نبودن نحوه انتخاب مدیر با گرایش مربوطه عنوان شده است [۵]. در مطالعات دیگری که انجام پذیرفته است، رتبه مدیر گروه، "خوب" عنوان شده و با نتایج مطالعه حاضر هم‌خوانی دارد [۲۲، ۲۱]. در این مطالعه، هر چند که مورد اعضای هیئت علمی به‌طور کلی در وضعیت مطلوب قرار گرفته است ولی با توجه به جدول شماره ۲، در نشانگرهایی چون رتبه دانشگاهی و سوابق آموزشی اعضاء هیئت علمی، نتیجه چندان مطلوب نبوده و حتی در نشانگر تعداد اعضاء، وضعیت نامطلوب گزارش شده است. کسب رتبه مطلوب در این مورد ارزیابی، با نتایج حاصل از ارزیابی درونی گروه گفتاردرمانی سمنان هم‌سو بوده [۲۲] و با نتایج گروه پرستاری کودکان سمنان هم‌خوانی ندارد [۵]. برای برطرف نمودن مشکلات این ملاک، ایجاد شرایط و امکانات لازم جهت ارتقاء سطح علمی اعضاء به رتبه استادی و دانش‌یاری و حمایت از ادامه تحصیل اعضاء در دوره‌های تکمیلی PhD و هم‌چنین افزایش تعداد اعضای هیئت علمی مورد نیاز و تکمیل ردیف‌های خالی گروه، از اولویت‌های اصلی به‌شمار می‌آیند.

در سومین مورد ارزیابی (حوزه آموزشی)، به‌جز اجرای کنفرانس‌های آموزشی که در وضعیت نامطلوب قرار گرفته است، بقیه نشانگرها همگی مشمول طبقه‌بندی مطلوب می‌باشند. که با برگزاری مداوم و هفتگی کنفرانس و سمینارهای آموزشی، این کمبود نیز قابل رفع خواهد بود.

در ارزیابی عوامل نیروی انسانی و خدمات پشتیبانی، استخدام و جذب کارشناس و کارشناس‌ارشد و تکمیل ردیف‌های خالی نیروی انسانی گروه جهت همکاری و پیش‌برد اصول و اهداف فعالیت‌های آزمایشگاهی و تحقیقاتی، جزو ضروریات و از عناصر اصلی لازم برای ارتقاء وضعیت فعلی گروه می‌باشد چرا که در حال حاضر کمبود نیروی انسانی به‌طور کامل و واضح تاثیر خود را در کیفیت آموزشی و تحقیقاتی گروه نشان می‌دهد.

در موارد تجهیزات و نیز فضاهای آموزشی و پژوهشی، جمعاً ۲۷ ملاک مورد ارزیابی قرار گرفته است که با کسب ۲۹

of Semnan University of Medical Sciences. Koomesh 2001; 4-3: 167-175. (Persian).

[12] Rashidi Pour A, Vafaei AA, Taherian AA, Miladi Gorji H, Jarrahi M, Safakhah HA. and Sadeghi H. Group's internal evaluation of Physiology Department of Semnan University of Medical Sciences. Koomesh 2003; 5: 79-86 (Persian).

[13] Bazargan A. University internal assessment and its application for continual promotion of education quality. J Res Planning High Edu. 1995; 3-4 (Persian).

[14] Secretariat of the Council for Medical Universities Supervision, Evaluation and Development. Standards for LCME accreditation, Autumn 2000.

[15] Secretariat of the Council for Medical Universities Supervision, Evaluation and Development. Guidance for organic internal evaluation. Jan 2000.

[16] Einollahi B, Javadian F, Rabanikhah F, Nakhchi EG. and Ashtiani MM. Reorientation of educational deputy of ministry of health and medical education in accreditation and evaluation. J Med Edu 2004; 4: 59-65 (Persian).

[17] Rabbani A, Farzian Pour F, Zamani Gh.R, Zeinaloo AR. and Shajari H. Internal evaluation in department of Pediatrics Faculty of Medicine, Tehran University of Medical Sciences. Iranian J Ped 2006; 3: 301-307 (Persian).

[18] Fallah SH, Mehdi Nia SM, Ghaeni Gh.R, Moienian Kh. and Yaghmaian K. Internal evaluation from Environmental Health Department of Damghan Faculty of Health in Semnan University of Medical Sciences. Koomesh 2003; 5: 73-77 (Persian).

[19] Shahbazi A, Kamal Sh, Karimi B, Ghorbani R. and Noori Sepehr M. Internal evaluation of Social Medicine Department of Semnan University of Medical Sciences, 2002. Koomesh 2003; 5: 19-25. (Persian).

[20] Rafiei Gh.R, Khodadadi Zadeh A, Kazemi M, Shahabi Nejad M, Raveri A. and Bakhshi H. Internal evaluation of Medical Surgical Nursing Department of Rafsanjan University of Medical Sciences. Koomesh 2003; 5: 9-17. (Persian).

[21] Mousavi S, Bazargan A, Malek F, Malek M, Babaei M, Ghahremanfard F. and Hajaghajani S. Self evaluation for quality improvement in department of internal medicine of Semnan University of Medical Sciences. Koomesh 2000; 2: 11-18. (Persian).

[22] Sadollahi A, Bakhtiyari J, Kasbiv F, Eftekhari Z, Salmani M, Jenabi MS. and et al. Internal evaluation of speech therapy department of Semnan University of Medical Sciences. Koomesh 2008; 3: 179-186 (Persian).

[23] Sedighi Moghadam B. and Pazoki R. First internal evaluation of microbiology, parasitology and immunology Department in Semnan University of Medical Sciences. Koomesh 2002; 4-3: 137-144 (Persian).

مشاوره و راهنمایی، نقش به‌سزایی داشته‌اند، تشکر و قدردانی به‌عمل می‌آید.

منابع

[1] Bazargan A, Fathabadi J. and Eynollahi B. Suitable attitude of internal evaluation for continuous gradation of educational groups in medical sciences universities. Psycho Edu 2001; 5: 1-26 (Persian).

[2] Craft, A. International development in assessing quality in higher education. London: Falmer. 1994.

[3] Hosseini Nejad Z, Arabzadeh A M. and Mousapour N. Internal Assessment of Performance of Medical Major Instruction in Admission Years 1994 to 1998. Strides in Development of Medical Education, J Med Edu Develop Cen Kerman Uni 2006; 2: 102-110 (Persian).

[4] Yarmohammadian M H. and Kalbasi A. Internal Evaluation of Departments in the School of Management and Medical Informatics, Isfahan University of Medical Science. Iranian J Med Edu 2006; 1: 125-134 (Persian).

[5] Fakhri Movahedi A, Ahadi F. Internal evaluation of Pediatric Nursing Department in Semnan University of Medical Sciences in year 2002. Koomesh 2003; 5: 47-52. (Persian).

[6] Bazargan A. Collegiate internal evaluation and continuous gradation of high education quality. Res Plan High Edu 1995; 11&12: 49-70. (Persian).

[7] Yarmohammadian MH. Accreditation in higher education. 1st seminar of accreditation and evaluation in Education, Education Deputy of Ahvaz University of medical sciences, 2001, Ahvaz, Iran. (Persian).

[8] Rahbar N, Azargoon A. and Faez N. Internal evaluation of Obstetrics and Gynecology Department of Semnan University of Medical Sciences in year 2002. Koomesh 2003; 5: 27-32. (Persian).

[9] Bazargan A. General quality education. Research on Issues of Education 1994; 3: 55-64. (Persian).

[10] Eynollahi B. The role of assessment for educational quality improvement in universities of medical sciences. Proceeding of 4th National Congress of Medical Education. 2006, Tehran, Iran. (Persian).

[11] Seifhassemi M, Amin Beydokhti ME, Yazdiha MS, Nabavi M. and Faranoosh M. Internal evaluation as a means of promoting the quality of education in the Department of pediatrics

Internal evaluation of parasitology and mycology department of Urmia university of medical sciences

Khorsrow Hazrati Tappeh (Ph.D), Afshin Barazesh (M.Sc), Habib Mohammadzade (Ph.D), Shahla Khashave (B.Sc)

Dept. of Parasitology and Mycology, Faculty of Medicine, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran

(Received: 22 Jun 2009 Accepted: 29 Aug 2010)

IntroductionIn accordance with evaluation of universities and high educational societies and by using accreditation model, parasitology and mycology department of Urmia University of Medical Sciences was evaluated.

Materials and Methods: This study was done in parasitology and mycology department of Urmia university of medical sciences in 2007. This department with 4 scientific members, 3 educational districts, and 4 laboratories, and with 27 years archaism is involved actively in teaching of students of medical and health sciences. The assessment covered 9 areas, namely: department manager, scientific members, educational districts, human resources, education resources and research facilities, and the status of students. Questionnaires and check lists were developed by the scientific members of the department. After collecting the data, the results were categorized into three levels according to the gained points: non-desirable level (less than 25 % of the total score), semi-desirable level (between 25-75 % of the total score) and desirable level (more than 75% of the total score).

Results: The obtained mean scores revealed that the department of parasitology and mycology was located in the "desirable level" in the fields of department manager, scientific members, educational district, and the status of students. The department was located in the "semi-desirable level" in the fields of human resources, education resources and research facilities. Overall, the department was gained the "semi-desirable" score (103 from 140).

Conclusion: This study demonstrates that the department of parasitology and mycology is located in the semi-desirable level. Although the overall status is acceptable, but there is a need to modify the weak points in the suboptimal areas to improve the educational quality in this department.

Keywords: Internal evaluation, Quality development, Parasitology and mycology department, Urmia university of medical sciences

* Corresponding author: Fax: +98 441 278800 ; Tel: +98 441 2770698
xhazrati@yahoo.com